

4D - Verhogen organische stof in de bodem: waarom en hoe?

Thema: Agro-ecologie
Moderator: Piet Rombouts (Brabantse Milieufederatie)
Spreker(s): Janjo de Haan (Wageningen UR) en Marjoleine Hanegraaf (NMI-Agro)

Verslag

Piet Rombouts introduceert zichzelf en Brabantse Milieufederatie. De BMF heeft drie algemene speerpunten; biodiversiteit, nutriënten kringlopen en klimaat. Deze komen allen samen in de bodem. Vandaar dat dit voor BMF een van de hoofdonderwerpen is. Zij kiezen daarbij voor een (landbouw-) systeembenadering. Voor de BMF is het essentieel dat daarvoor een breed draagvlak is in de maatschappij. Vandaar dat zij zich hebben aangesloten bij Voedsel Anders beweging.

Janjo de Haan is projectleider onderzoeker Bodem Water Bemesting van het Plant en Omgeving (PPO) van de WUR. Hij geeft een algemene introducerende inleiding over het belang van organische stof in de bodem voor o.a. structuur van bodem, waterhuishouding en weerbaarheid tegen ziekten en plagen. Op de vraag of organische stof op zich een goede indicator is voor bodemvruchtbaarheid antwoordt hij ontkennend. Hij geeft aan dat organische stof zeer belangrijk is in bodem, maar dat we ons er niet blind op moeten staren; bodemvruchtbaarheid is een resultante van combinatie van maatregelen o.a. pH, vocht, temperatuur, grondbewerking, vruchtwisseling en organische stof balans.

Marjoleine Hanegraaf is adviseur bij het Nutriënten Management Instituut NMI en geeft aan dat organische stof de basis is van de vitaliteit van de bodem. Het is daarnaast een evenwicht van chemische, biologische en fysische eigenschappen. Sturen van o.s. is mogelijk via een bouwplan, bemesting en bewerking. Aantasting van de bodemvruchtbaarheid draagt bij aan de klimaatverandering door het vrijkomen van CO₂ bij dalende organische stof gehalten. Vice versa kan het bijdragen aan het oplossen van het klimaatprobleem. Daarvoor kan het noodzakelijk zijn om gewasgroei weer op gang te brengen, de basis van bodemvruchtbaarheid, zodat tekorten van mineralen worden aangevuld met mineralen uit bijvoorbeeld kunstmest. Daar moeten we niet paniekerig over doen. Dit kan leiden tot hogere mineralenbenutting.

Marjoleine geeft daarnaast een prachtige vergelijking tussen bodemprocessen en klassieke muziek. Ze laat dit horen en stelt dat beide hun eigen vergelijkbare ritme hebben om tot hun recht te komen.

Marjoleine nodigt de aanwezigen uit een icoon te benoemen om de Voedsel Anders bodem- beweging te ondersteunen, wat enthousiast wordt ontvangen. Daarvoor noemt zij: Wim van der Putten (NIOO) en Richard D. Bardgett (*The Biology of Soil*). Vanuit de zaal wordt genoemd: Hewerig Pommerich, Joel Salatin, Elaine Songham en Gale Brown.

Uitkomsten

Hoe bodemvitaliteit, gewasproductie en humane gezondheid combineren?

1. Pleidooi om meer compost te maken om het tekort op te kunnen heffen.
2. Maximaal benutten van organische reststromen in kringlopen. Terugbrengen naar bodem. Uitfaseren van subsidies die dit verstoren, bijvoorbeeld verbranden droge kippenmest.
3. Geef empirische kennis ter attentie van bodem een groter gewicht in vergelijking tot theoretische.